2026 නොබෙල් තෑගලාහීන්

නොබෙල් තෑගය යනු විද්‍යාව, සාහිත්‍යය, සාමය සහ ආර්ථික විද්‍යාව යන ක්ෂේත්‍රවල මානව සංවර්ධනය සඳහා අති විශිෂ්ට දායකත්වයක් ලබා දුන් පුද්ගලයන්ට පිරිනමන ලෝකයේ ගෞරවනීයම සම්මානයකි. 2026 වසරේදී විද්‍යාව, මානව හිමිකම්, සාහිත්‍යය හා ආර්ථික විද්‍යාව යන විවිධ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රමුඛ දායකත්වයන් වෙනුවෙන් දස දෙනෙකු මෙම උත්තම ගෞරවයට පාත්‍ර වූහ.

1. වෛද්‍ය විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් තෑගය

කාල් ඩීසෙරොත්, පීටර් හෙගමන් සහ ජෝර්ජ් නාගල් (Karl Deisseroth, Peter Hegemann, Georg Nagel)

2026 වසරේ වෛද්‍ය විද්‍යා නොබෙල් තෑගය හිමි වූයේ "ආලෝකයෙන් නියුරෝන පාලනය කිරීම" සඳහා ඉඩ සලසන (Optogenetic) තාක්ෂණය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මූලික වූ සොයාගැනීම් වෙනුවෙනි.

Optogenetics යනු ජීවමාන මොළයක නියම ස්නායු සෛල ආලෝකය මඟින් සක්‍රීය හෝ අක්‍රීය කිරීමට හැකි තාක්ෂණයකි. මෙම ක්‍රමවේදය මඟින් මතකය, චර්යාව, හැඟීම් සහ ස්නායු රෝග පිළිබඳ ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකිවී තිබේ.

වැදගත්කම

මෙම සොයාගැනීම මඟින් මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ පර්යේෂණවල විප්ලවීය වෙනසක් ඇති කර ඇති අතර, මානසික හා ස්නායු රෝග සඳහා නව ප්‍රතිකාර ක්‍රම සංවර්ධනය කිරීමට ද සහාය ලබා දෙයි.

2. භෞතික විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් තෑගය

ෆ්‍රැන්සිස් හැල්සන් (Francis Halzen)

බෙල්ජියානු-ඇමරිකානු භෞතික විද්‍යාඥ ෆ්‍රැන්සිස් හැල්සන් වෙත 2026 නොබෙල් භෞතික විද්‍යා තෑගය පිරිනමනු ලැබුවේ (IceCube Neutrino Observatory) පිහිටුවීමට සහ අධි ශක්ති නියුට්‍රිනෝ හඳුනාගැනීමට ලබාදුන් විශිෂ්ට දායකත්වය වෙනුවෙනි.

නියුට්‍රිනෝ යනු විශ්වයේ වඩාත්ම දුර්ලභ ලෙස අනාවරණය කළ හැකි අංශු අතරින් එකකි. දකුණු ධ්‍රැවයේ අයිස් ස්ථර භාවිතයෙන් එම අංශු නිරීක්ෂණය කළ හැකි බව ෆ්‍රැන්සිස් හැල්සන් පෙන්වා දුන්නේය.

වැදගත්කම

මෙම පර්යේෂණය මඟින් කළු කුහර, විශ්ව ශක්ති උත්පාදක සහ විශ්වයේ අභිරහස් ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ නව තොරතුරු අනාවරණය කර ගැනීමට විද්‍යාඥයන්ට හැකි වී ඇත.

3. රසායන විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් තෑගය

හෙන්රි බී. කාගන් සහ කෙන්සෝ සෝයි (Henri B Kagan සහ Kenso Soai)

2026 නොබෙල් රසායන විද්‍යා ත්‍යාගය හිමි වූයේ ජීවයේ අණුමය අසමමිතිය (Molecular Chirality) පිළිබඳ වැදගත් ගැටලුවකට විසඳුම් සොයාගත් හෙන්රි බී. කාගන් සහ කෙන්සෝ සෝයි හටය. ඔවුන් අසමමිතීය කාබනික සංශ්ලේෂණයේ ස්වයං-උත්ප්‍රේරණ ක්‍රියාවලි හඳුනාගනිමින් රසායනික පද්ධති තුළ නිශ්චිත අණුමය ආකෘති වර්ධනය වන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කළහ.

වැදගත්කම

මෙම සොයාගැනීම් නව ඖෂධ නිෂ්පාදනය හා ජීව විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද අවබෝධයට වැදගත් දායකත්වයක් සපයයි.

4. සාහිත්‍යය සඳහා වූ නොබෙල් ත්‍යාගය

ඇන් කාසන් (Anne Carson)

කැනේඩියානු කවියක, රචකයෙකු, පරිවර්තකයෙකු සහ සම්භාව්‍ය සාහිත්‍ය විද්වතියක් වන ඇන් කාසන් 2026 නොබෙල් සාහිත්‍ය ත්‍යාගයෙන් පිදුම් ලැබුවාය. ඇයගේ නිර්මාණ "සම්භාව්‍ය සම්ප්‍රදාය සමඟ සංවාදයක යෙදෙමින් නවීන සාහිත්‍යයට නව ආකාර නිර්මාණය කිරීම" වෙනුවෙන් ඇගයීමට ලක්විය.

වැදගත්කම

ඇයගේ කෘති කාව්‍යය, පරිවර්තනය, විචාරය සහ ගද්‍ය සාහිත්‍යය අතර මායිම් බිඳ දමමින් නව නිර්මාණාත්මක ප්‍රවණතා ඇති කර තිබේ. (Autobiography of Red) සහ (The Glass Essay) වැනි කෘති ලෝක සාහිත්‍යයේ වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කරගෙන ඇත.

5. සාමය සඳහා වූ නොබෙල් ත්‍යාගය

නවි පිල්ලේ (Navi Pillay)

දකුණු අප්‍රිකානු ජාතික නීතිවේදිනියක සහ මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරිනියක වන නවි පිල්ලේ 2026 නොබෙල් සාම ත්‍යාගයට පාත්‍ර වූයේ ජාත්‍යන්තර නීතිය සහ සාමය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා කළ කැපීපෙනෙන සේවාව වෙනුවෙනි. ඇය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් මහ කොමසාරිස්වරිය ලෙසත් ජාත්‍යන්තර අධිකරණ රාශියක විනිසුරුවරියක ලෙසත් සේවය කර ඇත.

වැදගත්කම

යුධ අපරාධ, ජන සංහාර සහ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර නෛතික පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ඇය ලබාදුන් දායකත්වය අතිශය වැදගත් වේ.

6. ආර්ථික විද්‍යාව සඳහා වූ නොබෙල් ත්‍යාගය

රොබට් ඒ. හෝල් සහ මයිකල් වුඩ්ෆර්ඩ් (Robert E Hall, Michael, Woodford)

ආර්ථික විද්‍යාව සඳහා වන නොබෙල් අනුස්මරණ ත්‍යාගය, ආර්ථික උච්චාවචනයන් අතරතුර ස්ථායීකරණ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අවබෝධය වැඩිදියුණු කළ සාර්ව ආර්ථික ආකෘති සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රොබට් ඒ. හෝල් සහ මයිකල් වුඩ්ෆර්ඩ් යන දෙදෙනාටම ඒකාබද්ධව පිරිනමන ලදී.

වැදගත්කම

ආර්ථික අස්ථාවරත්වය අඩු කිරීමට සහ අවපාත කළමනාකරණය කිරීමට රජයන්ට සහ මහ බැංකුවලට මූල්‍ය හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති වඩාත් ඵලදායී ලෙස භාවිතා කළ හැකි ආකාරය ඔවුන්ගේ කාර්යයන් මගින් පෙන්නුම් කරන ලදී.

තොරතුරු මූලාශ්‍රය: *https://www.nobelprize.org/all-nobel-prizes-2026/es-2026/*

ආචාර්ය දිල්රුක්ෂි රණතුංග
අංශ ප්‍රධානී
විද්‍යාව ප්‍රචලිතකිරීමේ අංශය
ජාතික විද්‍යා පදනම